

ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ЯК ФАКТОР УСПІХУ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ЮСІПШЕНА Ліна Василівна

*студентка 3-го курсу ОС Бакалавр
спеціальності «Геодезія і землеустрій»*

Науковий керівник

КОЛГАНОВА Ірина Григорівна

к.е.н., доцент кафедри

землевпорядного проєктування

Національний університет

біоресурсів і природокористування України,

м. Київ, Україна,

kolganova_i@nubip.edu.ua

Відповідно до статті 1 Закону України «Про фермерське господарство» – фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, здійснювати її переробку та реалізацію з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм у власність та/або користування, у тому числі в оренду, для ведення фермерського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, особистого селянського господарства, відповідно до закону [1].

Територія сьогодні є надзвичайно важливим та обмеженим ресурсом і її ефективне використання значною мірою впливає на суспільний розвиток – у цьому контексті обов'язковим структурним елементом та територіальною основою стратегії регіонального розвитку має стати планування території [2].

Ефективне планування території виступає ключовим чинником, що забезпечує оптимальне використання земельних ресурсів, сприяє підвищенню продуктивності та конкурентоспроможності фермерського господарства. Ретельне планування дозволяє збалансувати сільськогосподарські виробництва, визначити оптимальні площі під вирощування культур, організувати систему сівозмін та забезпечити сталий розвиток господарства, що сприяє ефективній організації виробничих споруд, систем зберігання, логістики та транспортування, зменшує витрати на експлуатацію та підвищує ефективність господарських процесів.

При плануванні території малих сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств їх поділяють на основні функціональні зони: виробничу (будівлі і споруди для утримання тварин, вигульні майданчики, інші виробничі приміщення), ветеринарно-санітарну (ізолятори та ін.), зберігання та виготовлення кормів, зберігання та обробки гною і посліду, адміністративно-виробничу. Будівлі для утримання тварин повинні відповідати сукупності технологічних, технічних, зооветеринарних, санітарно-гігієнічних і протипожежних вимог. Розподіл на вказані функціональні зони

може уточнюватись з урахуванням конкретних умов будівництва. Малі сільськогосподарські підприємства та фермерські господарства повинні бути забезпечені водопостачанням, системою вилучення та відведення стічних та поверхневих вод, теплопостачанням, електропостачанням тощо [3].

Залежно від специфіки фермерського господарства на території повинні бути складські приміщення, ангари, зерносушильні комплекси, заводи для очищення зернової продукції, відгороджена територія для зберігання паливо-мастильних матеріалів та склад для зберігання добрив та засобів захисту рослин. Багато хто практикує території для буртування зерна.

Невід'ємною частиною успіху фермерського господарства є оцінка і аналіз території. Еколого-географічний аналіз і оцінювання території – це комплексне дослідження екологічного стану інтеграційної системи «суспільство – природа» з метою її оптимізації [3]. Європейський досвід у сфері сталого розвитку сільськогосподарської діяльності пропонує ефективні інструменти оцінки та стратегії ведення агробізнесу, які можуть бути корисні для українських фермерів. Впровадження європейських практик у сфері сталого розвитку дає змогу українським фермерам не лише підвищити продуктивність, але й забезпечити більшу екологічну безпеку та соціальну відповідальність [4].

Не є виключенням одна з умов збереження родючості ґрунту в межах території фермерського господарства – сівозміна. Сівозміна – без урахування її особливостей не приймається управлінське рішення щодо вирощування сільськогосподарських культур: від підбору агротехніки, підживлення і захисту рослин до підготовки посівного ложа під наступну культуру [5].

Сівозміну можна пояснити як щорічну зміну різних культур на одному й тому ж полі. Цикл може включати різну кількість років, від 3 років і більше, з висівом різних культур по черзі або паром. У Південній Африці, наприклад, діє система, розрахована на 36 років. У ній аграрії вирощують ліс і чагарники протягом 35 років і спалюють їх після цього, щоб посіяти пальчасте просо на 36-му році. Щодо українських реалій, доцільно використовувати наукові рекомендації з розміщення культур відповідно до географічних зон – оптимальна сівозміна для зони Лісостепу може відрізнятися від зони Полісся [6].

Гнучке планування дозволяє адаптувати господарську діяльність до змін кліматичних умов, ринкових тенденцій та нових технологій, забезпечуючи стійкість та довгостроковий розвиток фермерського підприємства.

Планування території є стратегічним інструментом, що визначає успіх фермерського господарства, сприяє ефективному управлінню ресурсами, знижує ризики виробничих втрат та стимулює економічний і екологічний розвиток сільських територій.

Список використаних джерел:

1. Про фермерське господарство : Закон України від 19.06.2003 № 973-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text> (дата звернення 17.02.2025);
2. Інститут територіального планування: URL: <https://www.itp.kiev.ua> (дата звернення 17.02.2025);
3. Державний комітет України у справах містобудування і архітектури :Функціонально-планувальна організація території малих сільськогосподарських підприємств та селянських (фермерських)господарств: URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 17.02.2025);
4. Бондарчук В.В. MATERIALY KRUHLOHO STOLU_2024-17-18. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua> (дата звернення 17.02.2025);
5. АгроЕліта URL: <https://agroelita.info> (дата звернення 17.02.2025);
6. EOS Data Analytics URL: <https://eos.com/uk> (дата звернення 17.02.2025).

УДК 528.4:355.422(1-81)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«GEOPOINT»

6-7 березня 2025 року

**PROCEEDINGS OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE**

«GEOPOINT»

6-7 March 2025

Тези опубліковано в авторській редакції

*Автори матеріалів
НЕСУТЬ ПОВНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ*

За точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей